

137 / 2
046

ქვემოთქელო

1946

№4

პროლეტარებთ ყველა ჰეგენსა, შეერთებით

საბავშვო ჟურნალი
კვარტალური გამოცემა

გამომცემლობა
„კომუნისტს“

ოქსოპკელი

№ 4

საბავშვო აღკვამი (ბავშვობის)
კომუნისტური ბავშვობის ორგანიზაციის

რედაქციის მისამართი:

ბავშვობა

1946

„Октябрь“ ежемесячный детский журнал ЦК ЛКСМ Грузии (на грузинском языке)

თბილისი, ლენინის ქ. № 28

წელიწადი ნოემბერ-დეკემბერი

ტელ. 3-81-85

მინაარსი

გვ.

ლენინის ორდენი (წერილი)	1
ქ. ბასიშვილი ჩემი შოლტა (მოთხრობა) — ნახ. ი. დიუნგორცეკვაი	2
ი. სიხარულიძე — ბოლოცეცხლა (ლექსი) — ნახ. აბ. ავალიანისა	3
ნ. აღმაშვილი — მზისმზირა (ზღაპარი) — ნახ. აბ. ავალიანისა	4
მ. კოკლეჩინსკი — ათი მწეწა (თარგმანი უკრაინულიდან)	5
ა. თევზაძე — რამაზი ვარ... (ლექსი)	5
ლ. ტაღლიანი — ძალი და მისი ლანდი (რგაკი) — ნახ. ქ. ჯანკეტაძისა	5
ზ. მუხომბერი — კურხი და ბატის ჭეჭეჭი (ლექსი) — ნახ. ნ. ინკუაშვილისა	6
„კატუშა“ — (წერილი)	7
გ. კაქაბიძე — კარგილი ბახალი (მოთხრობა) — ნახ. ქ. ჯანკეტაძისა	8
ბ. მარგალიანი — ერთგული ძალი (წერილი) — ნახ. ი. დიუნგორცეკვაი	9
რ. კიკელიძე — ბატარა „ქელქელ“ (ლექსი, თარგმანი ინგლისურიდან)	10
კოდილა (ზღაპარი) — ნახ. ქ. ჯანკეტაძისა	11
დ. შამთავა — ციციკოს ხატურა (მოთხრობა) — ნახ. ე. ერისთავისა	12
რ. შაჩვიანი — ხათუნას წერილი (ლექსი) — ნახ. ირ. გუგუნიანი	13
ტურა და შელა (ამბავი) — ნახ. ქ. კიკელიძისა	14
ნ. ჩაჩავა — მამუკას საყვედური (ლექსი)	14
სირაქლემა — (წერილი) — ნახ. აბ. ავალიანისა	15
გასართობი ა) ამოცანა, ბ) სურათი-გამოცანა, გ) პატარა ხიმაღლები	16
გამოცანები (მედიცინური ა, საჩინოელის მიერ)	გარეჯ. მე-3
შარდა (მედიცინური გ. ძეგლიანის მიერ)	გარეჯ. მე-3
რებუსი	გარეჯ. მე-3

ყდაზე მარცხენა მხარის ბუდე მონახეს — ნახატი შესრულებულია
ნათელა ანკუაშვილის მიერ.

სარედაქციო კოლეგია: გრ. აბაშიძე, ლ. ავალიანი, ე. ბურჯანაძე,
ი. გრიშაშვილი, თ. თუმანიშვილი, გ. კაქაბიძე, რ. მარგალიანი (პ./მგ. რედაქტორი),
ი. სიხარულიძე, ნ. უნაქვიანი.

4183

ლენინის ორდენი

საბჭოთა კავშირის უმაღლეს ჯილდოდ ითვლება **ლენინის ორდენი**, რომელიც დაწესებულია სსრ კავშირის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის დადგენილებით 1930 წლის 6 აპრილს.

ლენინის ორდენით აჯილდოებენ როგორც ცალკეულ პირებს, ისე მთელ კოლექტივებს, საწარმოებს, დაწესებულებებს, საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს—სოციალისტურ მშენებლობასა და სოციალისტური სპონზორობის თავედაცვის დარგში განსაკუთრებული დამსახურებებისათვის.

ლენინის ორდენი ოკროს ვარსკვლავთან ერთად ეძლევათ, აგრეთვე საბჭოთა კავშირის გმირებსა და სოციალისტური შრომის გმირებს.

გარდა ამისა, ლენინის ორდენით აჯილდოებენ ცალკეულ აღმინისტრაციულ ერთეულებს — ოლქებს, ავტონომიურ რესპუბლიკებს, მოკავშირე რესპუბლიკებს. ასე, მაგალითად, 1934 წლის 15 მარტს საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა სსრ კავშირის მთავრობამ დააჯილდოვა უმაღლესი ჯილდოთი—ლენინის ორდენით.

ჩემი შოლტა

მოსახლბა

— თამაზ, დღეს პატარა თოხი გაგიმართე და ხვალ ერთად წავიდეთ სიმინდის სათოხნად, — მითხრა ერთ საღამოს მამაჩემმა. მე სიხარულით აღარ ვიცოდი რა მექნა; კმაყოფილების ნიშნად, ქამარზე ჩამოვეკიდე.

მეორე დღეს, დილით აღრე ავდექით, ჩავუარეთ ბიძაჩემს და ყანაში ერთად წავედით.

ჯერ მზე არ ამოსულიყო, რომ სამუშაოს დავადექით.

აღმოსავლეთით ღრუბლები ისე გაშლილიყვნენ, თითქოს მზეს დარაჯობდნენ, რომ მის მცხუნვარე სხივებს მუშა ხალხი არ შეეწუხებინა.

სამხრობამ მოატანა. თოხნა უკვე მომწყინდა, ყანის ახლო თხილის ბუჩქნარი იყო. მუშაობას თავი დავანებე და თხილნარში შევედი თხილის საკრეფად. მალე რაღაც ფაჩუნი მომესმა, შემეშინდა. ამდროს დავინახე, კურდღლის პატარა ბაჰია ჩემსკენ გამოვბოდა. დამინახა თუ არა, უკანა ფეხებზე შედგა, თავი მალლა ასწია, უცებ მუცელზე დაეშვა, პატარა ყურები ზურგზე გადაიწყო და თავი წინა ფეხებში ჩამალა, გაინაბა. ეგონა ვერ შევამჩნევდი.

მე სიხარულისაგან აღარ მახსოვს როგორ გაეჩნდი მასთან. ხელში რომ ავიყვანე, წრიბინი და ფეხების ქნევა დაიწყო. მაშინვე ყანისაკენ მოვკურცხლე. ბაჰია მამაჩემსა და

ბიძას ვაჩვენე. შემდეგ უბეში ჩავისვი. მამას ყურიც არ ვათხოვე და უმალ შინისაკენ გავიქეცი. გზა-გზა ყველას ვაჩვენებდი ჩემს ბაჰიას. შინ რომ მივედი, ჩემი დაიკო ნელი ძლიერ გაახარა ბაჰიას დანახვამ. გამომართვა და თავზე ხელი გადაუსვა. შემდეგ ალერსით თვალბეში ჩახედა. მოეწონა. ბაჰიას შოლტა დავარქვით და ჯაფარას გალიაში შევსვით. ბოსტნიდან კომბოსტოს ნორჩი ფოთლები მოვიტანეთ და გალიაში შევეყარეთ. მაგრამ ბაჰიამ ფოთლებს პირი არ მიაკარა. გალიის კუთხეში აიბუხა და ნაღვლიანად თვალბეშს ნაბავდა. ჩვენც მოვიწყინეთ, ბევრი ვვალერსეთ, მაგრამ არაფერი გავკვივიდა.

სამი დღის შემდეგ ჩვენი შოლტა ფოთლებს თამამად სკამდა, ოთახშიც გავუშვით და თავისუფლად დაცუხტულედა.

ბოლოს იმდენად შეგვეჩვია, რომ დღით ბოსტანში დადიოდა და საღამოს ოთახში ბრუნდებოდა.

ერთ საღამოს ჩვენი საყვარელი შოლტა ოთახში არ დაბრუნდა. დიდხანს ვეძებეთ იგი ბოსტანში, მაგრამ ვერ ვნახეთ. იმ ღამეს დარდისაგან ძილი გაგვიტყდა.

მეორე დღეს დილით ადრე ჩავედი ბოსტანში. ისევ დიდხანს ვეძებთ ჩვენი საყვარელი შოლტა. ბოლოს, ღობის იქით, რუს. პირად, ნელიმ მოჰკრა მას თვალი ახლო რომ მივედით, დავინახეთ, შოლტა უსულოდ ვგლო მიწაზე. საზიზღარ არსებას მოეკლა იგი, მისი თავის ქალა გაეხერხიტა და ტვინი ამოეწუნა.

ძლიერ გვეწყინა. ნელის თვალებე ცრემლი მოადგა. რა უნდა გვექნა! მამასთან გაუიქცეთ, მოვიყვანეთ და ვაჩვენეთ მკვდარი შოლტა.

— ეს ბაქია გველისაგან არის მოკლული, აქ სიარულს ერიდეთო. — გვითხრა მამამ.

იმ დღის შემდეგ მე და ნელის იმ ადგილას დიდხანს აღარ გაგვივლია, თუმცა დღემ რამდენჯერმე ააბოლა გოგირდი.

ქ. ხასიშვილი

ნახატები ი. დგნოვორცევასი

ბოლოცეცხლა

ყმაწვილეზო, გეტყვით ესლა,
რად დამარქვეს ბოლოცეცხლა:
აღისფერი რომ შექვს ბოლო,
ეს თქვენც უნდა იცოდეთ,
თითქოს ცეცხლი მეცილება,
თითქოს ცეცხლით ვიწოდე,
ამიტომაც „ბოლოცეცხლა“
შემარქვეს და მიწოდეს.
ბაღია-ბაღებს ვეტანები,
იქ ცხოვრება მიზიდავს,
სანამ ბარტყი ბუდეში ვარ,
დღეა მწერებს მიზიდავს;
გავიზრდები, ვერვინ მნახავს
მუქთამკამელს, მკონარეს,
ქია-ლუას ვანადგურებ,
ვიცავ ზეხილს, მცენარეს.
ასეთია ჩვენი გვარი
მუდამ, მითაგამიდან!
ზამთარშიაც აქა ვრჩები,
უცხოეთში რა მინდა!

ილია სიხაკაძე
ნახატი აბ. ავლიანისა

მზისუმობრა

ზღაპარი

სიბნელე ყვლავ ეურჩებოდა ნათელს, არ უნდოდა მზრძანებლის ტახტი დაეთმო, მაგრამ, როცა ტროლოლამ მზის მოახლოვება მზის რაკრაკით ყველას აუწყა, მთელმა ბუნებამ იწყო სიმღერა.

ვის არ უხარია მზის ამოსვლა?! ვინ არ ეგებება ალტაცებით მას! მაგრამ მზე, თითქოს, განგებ იგვიანებდა.

ბუნების პირველი ალტაცება თანდათან ნელდებოდა. სიხარულის ხმები სუსტდებოდა და მალე მთლად მიყუჩდა.

სინათლე შეწუხდა, თითქოს მომუქო ლიბრი გადაეკრა თვალგებზე. მზის სხივები კი არსად სჩანდნენ მის საშველად.

ის იყო, ტბის ნაპირზე ძეწნამ თმები ჩამოიშალა, რომ მზესუმზირას გაუბედავი ხმა შემოესმა:

— შემომხედე მეზობელო, განა მე არ შემიძლია მზის მაგიერობა გაგიჩიოთ! აბა, შეხედე ჩემს გვირგვინს!

მზესუმზირა აღელვებული ლაპარაკობდა, თან სირცხვილისგან თრთოდა.

— ჩემი გვირგვინი კი არ ვამოსცემს სინათლესა და სითბოს?! — ჩურჩულებდა ის. ამ ჩურჩულმა ყველას ყურადღება მიიქცია. ნელნელა იწყეს მოგროვება მზესუმზირას გარშემო.

ჩიტებმა კვლავ ყვილ-სივილი ატეხეს, ყვავილები წილში დასწორდნენ. მზესუმზირამაც თავი ამაყად მალლა ასწია, ირგვლივ მიმოიხედა და, თავის ბრწყინვალეებაში დარწმუნებულმა, მზესავით მიუაღრესა ყველას.

ამ ამბავმა კოტი ძალიან გააკვირვა: — რამ გადარია ეს ხალხი, რომ ეს უმწეო მზესუმზირა გაადედოფლესო, — ფრთაფრთას შემოჰკრა და ლამეს მიაშურა.

ლამემ ბევრი იცინა, როდესაც კოტმა მზესუმზირას ამბავი უამბო. იმწამსვე საღე-

დოფლო შავი, მარამა კაბა ჩაიცვა და გოძელ ჭობაზე ციკინათელები ღისახა. გულზე მთვარე მიისვენა.

მზესუმზირაზე გულგატეხილ ბუნებას ის იყო მუხლი უნდა მოეყარა ღამის წინაშე, რომ ციდან ისარზე უსწრაფესად წამოვიდა პატარა ჩიტი.

— მზე ვაწვიე! — გალობდა მახარობელი ჩიტი, რომელსაც ამის შემდეგ მზეწვია შეარქვეს.

როცა მზის პირველმა სხივებმა გააბრწყინეს მიღამო, ღამე გაუთირდა, გაიკრიცა და შემოფოთებულს მთვარე ხელიდან გაუვარდა.

მზე კი სულ ახლოვდებოდა, სინათლის ტახტზე დაბრძანდა და მისი საღიღებელი პიში კიდით-კიდემდე გაისმა.

ყველანი მღეროდნენ, გარდა მზესუმზირასი, რომელიც დარცხენილი იყო.

ამის შემდეგ მზესუმზირა პირს არიდებს ყველას, მხოლოდ მზეს ედევნება თავდაბრილი მორჩილების ნიშნად.

ნინო აღნიაშვილი
ნახატი ამ. ავლიანისა

ათი მუშა

ერთხელ, როგორც, ერთ ქალთან ქობში შევედი. ამ ქალს ოღარცა ჰქვიოდა. ვხედავ, რომ მას ქობში ყველაფერი სუფთად აქვს, ყველაფერი ღამისადა. ბავშვები დაბანილი ჰყავს, სუფთად ჩაცმული. სადილი დამზადებულია.

— როგორ ასწრებთ ყველაფერ ამას?
— ეცითებები ოღარკას.
ის კი ამბობს:

— როგორ ვერ მოვასწრებ! მე ხომ ათი მუშა შემსახურება. ისინი მიჯერებენ. რასაც ვიტყვი—აეთებენ, ერთმანეთს ეხმარებიან.

— ვინ არიან ის მუშები?

— აი ისინი!—გაიცინა ოღარკამ და თავისი ათი თითი მიჩვენა.

მ. კოშიუბინსკი

რამაზი ვარ...

რამაზი ვარ, მალხაზი ვარ, ბეჯითი ვარ სწავლაში; მიუვარს შრომა, წიგნის კითხვა, კართობა და თამაში.

მაგრამ ვიცი, როდის უნდა ერთიცა და მეორეც.

აზნსოდეს არ აუყვები ლაზღანდარს მეტობრებს.

მე ჰგვიანი ბიჭუნა ვარ, არგამტესი ჰირობის, მსურს მშობლები ვასახელო სწავლითა და გპირობით!

ანდრო თაყაძე

ლევ მოლსკოი

ძაღლი და მისი ღანდი

თბავი

ძაღლი სიღსე ვადიოდა, ჰირში ხორცი ეჭირა. წყალში თავისი ღანდი დაინახა და იფიქრა, მეორე ძაღლს ხორცი მიაქვსო, — ხორცს ჰირი უშვა და იმ ძაღლს ხორცის წასართმევად თავს დააცხრა: ის ხორციც არსად სჩანდა, თავისი კი ტაღლამ მოსტაცა.

ძაღლი ხასამშრალი დარჩა.

თარგმნილი ნ. აგიაშვილის მიერ

ნახატი კ. ჰანკეტიძისა

კრუსი და ბატის ჭუკები

მსხვილ კვერცხებზე საბუღარში იქოთქოთა დიდხანს კრუსმა. ჯამით წყალი ედგა იქვე და საკენკიც ქონდა უზვად. მაგრამ კრუსი, დარდიანი, პირს არაფერს აკარებდა და მთელ ღღეფს, საცოდავი, მოუსვენრად ატარებდა. სამწუხარო დიდი ჰქონდა: წიწილები არსად იყო, ხოლო მათი გამოჩეკის ვადა უკვე გასულიყო. მთელი კვირა ასე იჯდა, კვერცხებს თავზე დატიროდა; უკვე იმედ-გაწყვეტილი თავის მოკვლას აპირებდა, როს უეცრად ყური მოჰკრა, საბუღარში კრუსმა წივწიეს. — თურმე კვერცხი გაიტეხა ერთ პატარა, ყვითელ წიწილს. კრუსი წიწილს მოეფერა, დაუკოცნა ყელი. გული; მწუხარება გაუქარწყლდა და აივსო სიხარულით. მალე სხვებიც დაიჩეკნ

და გაივსო საბუღარი. კრუსსაც, აბა, ამის შემდეგ რაღა ჰქონდა საწუხარი?! ერთხელ კრუსმა წიწილები სასიგრონოდ წაიყვანა. — ასე კობტა, ლამაზ შეილებს გამოჩეკდა ვინმე, განა?! მაგრამ, როგორც კი დასტოვეს თავის ბუდე, თავის სახლი, — გაიფანტნენ წიწილები არ უსმინეს დედის ძახილს. ქოთქოთით და დიდი ამბით ეძახოდა დედა შეილებს: — მე მომყევით, დამიჯერეთ, თორემ რამე შეგაშინებთ! დედლები და ვარიები დაეძებდნენ ამდროს საკენკს, და კრუსი რომ დაინახეს, გაეშუონენ იმისაკენ. მოეხივივნენ კრუსს გარშემო და ნისკაოტი დაუკოცნეს, აკაკანდნენ და ხმაურით კარგად ყოფნა მიულოცეს. წიწილებმა დრო იხელთეს, რაკი არვინ არ უშლიდათ. —

ნახეს იქვე ნაკადული
და შეცურეს მასში მშვიდად.

კრუხმა ეს რომ დინახა,
მიშისაგან ელოდა ეცა,
ლაშის გული შეულონდა
და ფეხები მოეკეცა.

— მომეშვილეთ... ვიღუპები...
შვილებს როგორ შეველევი! —

ანმაურდა მთელი ეზო,
გამორბიან მშველელები.

წიწილები მხოლოდ ბატმა
ამორეკა სწრაფად წყლიდან,
და როდესაც ძლიერ-ძლივობით
კრუხმა გული დაიმშვიდა,

მიბაჯბაჯდა მასთან ბატი
და ხმამაღლა აყიყინდა:

— ჩემო დაო, ბატის ჯიში
წყალში ცურავს ძლიერ კარგად,

ეს ხომ ბატის ქუკებია,
შენ ქუკა რამ დაგიკარგა!?

მაშინ ყველამ კრუხს დასცინა, —
ყველა ერთხმად ახარხარდა,

საბრალო კრუხს დასცინოდა
მოხუციც და ახალგაზრდაც.

კრუხს კი შერცხვა, გაუკვირდა
და შეწუხდა იგი დიდად, —

რა იცოდა, წიწილთ ნაცვლად,
თურმე, ბატის ქუკებს ზრდიდა.

ზარბ ჭამბარაქმ
ნახატები ნათელა იანჭოშვილისა

„კატუშა“

ჩვენმა მეომრებმა მას „კატუშა“
უწოდეს. ამ სახელით იცის მთელმა
მსოფლიომ „კატუშა“, მაგრამ ბევრს
არ უნახავს თავისი თვალით „კატუ-
შა“. იგი ვეულებს ემალება. კერძა-
ნელთავან, ვინც კი ერთსელ მანც
შეავლო თვალი მას, იგი დაბრძე-
და. ვინც მისი ხმა ასლოს გაიგო-
ნა — სამუდამოდ დაურეკდა. მტერ-
თავან, ვინც „კატუშას“ ბრძოლაში
შესვდა, მისგან ძვლებიც კი ვერ
იპოვეს.

როგორც კი გაიგონებდნენ გერ-
მანელები, რომ „კატუშა“ ასლოს
იყო, იძალებოდნენ, სადაც კი შესე-
დებოდათ, შორს მიიბოდნენ და იძა-
სოდნენ:

— ვაი, ვაი, კატუშა, კანუტ!

ეს ნიშნავს, აღსასრული მოვიდა,
თავს უშველეო!

მაგრამ „კატუშას“ ვერ გაემქცევი.
„კატუშას“ ვერ დაემადლები. დაიგ-
რიალა, იღმეკლა, აღაზარაკდა „კა-
ტუშა“ თავისი გაუგონარი ხმით...
თითქოს ათასი ცხენი აჭიხვინდა.
ურიცხვი ვახურებული ეუძობარ მიტ-
ქრის. თვითველ მთვანს ცეცხლის
კუდი აქვს. სკდება, მიშინებს, ელ-
ვანავით თვალს სჭრის, კვამლით ბუ-
რავს. ეველაფერი დასწვა ირგვლივ,
ვეველაფერი შექუსრა, მიწა ფერფლად
აქცია.

ჭირვეული

მეგობარი

ტყეში, სოფლის ახლო, ვეფხე მუხს ბუდე ქონდა გაცოცხლები. ბუდეში ოთხი მასალა ჰყავდა თავს ვეფხეებმა შეკლეს. მათთვის ხან დეი მიჰქონდა სანძულად, ხან კი - სოფელში მოტყვევებული წიქლე. მასთვის წამოიზარდებ და ბუდეში შემოსწავს. ედგამებო სასიუნიო მიეცა, მეგობ, სიამოვნის გემო, ერთხელაც არ უფრებო-დიღა. ერთ დღეს ვეფხე მასლები ატოჩებულნი დავიდა.

— ჩა დავებარათ, შევლ სი-შეკითხა მათ შემზინებელი. ედგამების კოცებში მიკუმბლანს უწყობისა მასალა გავხედავად თავს ხაზონა და დიდდობითი თქვა: — შენის უფროსმა მამ მათიკა ვა ბუდეში ფაოთად იყავს. ხან ვინს ხეყენიკარტი, ხან მფრებებს და ერთ კოცებში მივყავარ.

ედგამ შეკლივად ვაღებოდა უფროს მასალა, რაბე-იკ ვაფხობილი იჯდა შე ბუდეში და უწყობს დას თვალდებით ვეჭვებოდა.

— ხელო, რატომ ატყობს შენ და-მეგობ-ურება გვაჯერებულსა

ზახალა

ბოდა, მეგობ დავეშა და მუხს მიხლობოდ ვეფხეში ხეყარდა. რაც ედგამეფხე მოფრანდა, ელვანაკაუმა ქოვეული მასალა მოიანებინა, ვაფხელებით ვეფხელებთან ნისკარტი ამოიუნა და ბუდეში ხანცა. თუთონ ხელის პირზე ხაზოჯდა და ვაჯერებულსა თავის ქოვეული ვეფხე უნახა:

— რატომ ხარ მიფხევენარი, შელო? ხომ შეიძლებათ ვეფხეში ხეყარა შეფხეობოდა, ტურას ამ მელას შეემაქე? მოიხევე, რაც უფრო დიდი იქნები და ვაფხეხა შეეჭრება, შე თუთონ ვაფხეფურენ.

— ვა, ვა! — დამხალა ქოვეულს მასალა, — შე ახლაც დიდი ვარ. ჩამდებოდ ვეფხე შეხედე, რაც ედგამეფხე მასალის სანძულად იყო ვაფხეფრალი, ქოვეული მასალა იქვე აფიქუნდა, ბუდეთან ამბოცა და ფრთა გაშალა ნელ-ნელა ევეფიო დაეშა. და-მამბ, იმეცა ვაჯერებულ იუფენ ხანცა. მიეც

შეშით თავის აფხევენებენ: — ვი, ხეყი მძიკო ვეფხეში არ ხეყარებ და არ დიდდობო. მეგობ, მათ ვასოკვეული ქოვეული მასალა მალე ფრთები შემოვინა და მალე მალა ვაფხე. ვაფხეამბო იფიქრა: ახლა კი ვეფხეო ფრთაო და, ვა ხარებულსა, რაც შეეფხეო, ფრთა ფრთა შემოქრა. ტურს პოლის მიღწეა ტყე შეყენა დამქობილი. მასალის სენიკა ვაფხეფოდა, ფრთებს უსტებ და დობ მინდობა. ეს ხოდა შექმენი ხეყარდა. ესე შექმენი შიგოდა, მასალა დარჩა და ხეყენიკობ ამბოფენა. თვალის ვეფხეყარდა, — ამით სენს ხეყარა მამ ვაფხეხებო, — იქვე და შინსიკენ ვა ვანავობო.

ედგამეფხე მასალით შეხება ტყე — ჩა იკობა სანძულად ქოვეული. მეგობ მფხევის ხარკი სეფხეფოდა, მასალა შეფხევი ხიქის ვალოთი რომ იჯდა და შინსიკობოლო, სანძულითი ხეყენი ერთო სოცენა.

მეგობარი
მეგობარი

ერთგული ძაღვები

1

არსებობს ნიუფაუნდ-
ლენდის ჯიშის ძაღვები,
რომელნიც ცნობილი
არიან თავიანთი გონიერე-
ბით. მათ აქვთ უნარი მდინ-
არეში კარგი ტურკისა და
ზანგრძლივი ყვირთისა. რო-
დესაც ნიუფაუნდლენდის
ჯიშის ძაღლი მდინარის
ნაპირას წევს, ბავშვებს
თავისუფლად შეუძლიათ
იჭყუშპალაონ წყალში,
რადგან ღონიერ და ჭკვიან
ძაღლს შეუძლია წყალში
დაყვინთოს და ცურვაში
გამოუცდელი ბავშვი, ხი-

ფათის შემთხვევაში, ნაპირ-
ზე გამოიყენოს.

ერთ კაცს ჰყავდა სწო-
რედ ეს ნიუფაუნდლენდის
ჯიშის ძაღლი. ერთხელ
ეს კაცი ბაღში მუშაობდა,
ურემში შებმული ცხენი
გზაზედ ეყენა.

ერთბაშად ცხენი რაღა-
ცამ დააფრთხო, გაიქცა
და ურემი თან გაიტაცა.
იქვე გზის პირას ზრამი
იყო. ცხენი სწორედ იმ
ზრამისაყენ გაქანდა, მაგრამ
ძაღლი, რომელიც პატრო-
ნის ახლოს იწვა და მზეზე
თბებოდა, სწრაფად წამოხ-
ტა, წამოიწვია დამფრთხალ
ცხენს, აღვირში სწვდა და
მაგარი კბილებით უკან
მოიზიდა. ამდროს პატ-
რონიც მიეშველა და გა-
გიტებული ცხენი შეაჩერა.
ასე გადაარჩინა ჭკვიანმა
ძაღლმა ცხენი და ურემი.

2

ერთ საღამოს მწყემსი
ნახირს ათვლიერებდა.
დაინახა: ფარების ღობე
გარღვეულია და მეზობ-
ლის ნახირი შერევია მისას.
მწყემსს თან ახლდა თავი-
სი ერთგული ძაღლი.
ძაღლმა თავისი პატრონის
ნახირი ყნოსვით გამოიკ-

ნო და სხვისი ნახირისაგან
გამოაცალკევა.

მეორე დღეს მწყემსი
ნახირის დასათვლიერებ-
ლად მიდიოდა. წასვლის
წინ რამდენჯერმე დაუძახა
ძაღლს, მაგრამ ვერსად ვერ
იპოვა. გულდაწყვეტილი
მწყემსი ფიქრობდა: სად
უნდა ყოფილიყო მისი
ერთგული ძაღლი!

როდესაც მწყემსი ნა-
ხირთან მივიდა, მან დაი-
ნახა: ძაღლი იწვა და პატ-
რონის ნახირს უთვალთვა-
ლებდა, რომ მეზობლის
ნახირს არ შერეოდა.

მწყემსი ძლიერ გაახარა
ძაღლის ასეთმა გონიერე-
ბამ და ერთგულებამ.

ბ. ჭარბაძის მიხედვით

რელიარ ჭიკლინინი

ზატარა „ტკუისკოლოფი“

აგვისტო იყო, დაიბადა ტურა ზატარა,

წვიმა მოვიდა სამინელი, სექტემბრის თვეში,

—ჩემო ბატარო,— ამბობს ტურა,— თავს გეფიცებით,
ჩემს სიცოცხლეში არ მინახავს ასეთი თქემი.

კოდალა

ზღაპარი

— გაზაფხულზე ტყეში ფრინველები ბუდეებს აგებდნენ. კოდალა ხიდან ხეზე დაფრინავდა და დაცინებით შეპყურებდა მათ მუშაობას.

— რა ცუდად აგებთ ბუდეებს, — ამბობდა კოდალა.

— აბა, შენ გვასწავლე, როგორ უნდა ავაგოთ! — წამოიძახეს ერთხმად ნაწყენმა ჩხიკვმა, გვრიტმა, თოხიტარამ და ნიბლიამ.

სწავლებლით ვერ გასწავლით, მხოლოდ თუ დაზამთრებამდე კარგ საზრდოს არ მომაკლებთ, მე ავიგებთ.

ფრინველებმა ახედ-დახედეს კოდალას, — კარგიო, — უთხრეს და კოდალაც ნაჩქარევად შეუდგა საქმეს.

ფრინველებს არ მოეწონათ კოდალას ნაჩქარევი მუშაობა.

— საქმის დასაწყისი რად გაშინებთ, თქვენ საქმის ბოლო ნახეთო, — ამბობდა კოდალა.

ორი კვირის შემდეგ კოდალამ ბუდე-

ების აგება დაასრულა. ფრინველებს არ მოეწონათ კოდალას ნამუშევარი, მაინც გაბედეს და თავიანთ ბუდეებში კვერცხები ჩადვეს.

ერთ დღეს ქარი ამოვიარდა. ტყეში ჩხიკვის ჩხავილი გაისმა. მას გვრიტის, თოხიტარას და ნიბლიას წუხილის ხმა მოჰყვა.

თურმე ქარს მათთვის ბუდეები დაენგრა და კვერცხები დამტვრეოდათ.

ამდროს კოდალა მუხის ტოტზე იჯდა. გვრიტისაგან გემრიელი საქმელს მოელოდა, მაგრამ უცებ გვრიტი, ჩხიკვი, თოხიტარა და ნიბლია მიუცვივნენ მას და დაიჭირეს. გასასამართლებლად მიჰგვარეს ბუს, ოფოფსა და მტრედს. მოსამართლეებმა ითათბირეს და კოდალას ხეებზე ნისკარტით კაკუნი მიუსაჯეს.

ამის შემდეგ კოდალა ამ საქმიანობას ეწევა, და, როდესაც ფრინველები მის კაკუნს გაიგონებენ, სიცილით ამბობენ, — კოდალამ სამუშაოდ გამოსუსტაო.

ციცინოს ხატატურა

მომხრობა

ციცინოს ღელა კარგა ხანია ამდგარიყო. კაკლისხის ქვეშ ძროხა ღებდა და საწველად ემზადებოდა. ციციწო უგუნებოდ იყო. ორი კვირა იქნებოდა, რაც ფისო დაეკარგა, ხატატურას ძლიერ უყვარდა რძე. ძროხის მოწველის ღროს მუდამ იქ განდებოდა.

თემოს ძველი გალია გამოეტანა და აყვავებულ ალუბალზე ჰკიდებდა. ციციწო გულმოსული მისჩერებოდა ძმას. ექვი თემოზე ჰქონდა, ეს ეშმაკი გადამიკარგავდა ფისოსო.

თემომ დაღვრემილ დას რომ შეხედა, გაეცინა. ხელი ეშმაკურად ყელზე შემოიკლდა და, ღედის ნამალავად, ანიშნა: ფისოს ამრიგად ფეხები გაეფშეკინეო.

გაზაფხულზე ხატატურამ შაში შეუჟამა თემოს, მას შემდეგ ჩამოვარდა მტრობა ფისოსა და ყმაწვილის შორის.

ღელა მორჩა ძროხის წველას. ციციწომ გულმოსული ჩაუარა ძმას, —სამაგლო, —ჩაილაპარაკა და ოდასახლში შევიდა.

სასწრაფოდ დაათვალიერა გაკვეთილების დიდიური, წიგნები ჩანთაში ჩააწყო. ნაქარგი მაგიდაზე გაშალა. ციციწო ნაქარგს ამზადებდა საღლე-სასწაულო გამოფენისათვის, რომელიც სკოლაში ეწყობოდა.

გოგონა ოთახში გაფანტულ ძაფის გორგლების აკრფვას შეუდგა. ტახტის ქვემოდან ერთი გორგალი გამოსწია. მოულოდნელად ქვევიდან ლამაზი კნუტი გამოხტა. დასწვდა

გორგალს და თათი ეშმაკურად მოუცაცუნა. ამღროს ტახტის ქვემოდან ხატატურაც გამოჩნდა.

ციციწოს სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა.

— ფისო, შე ეშმაკო, დაბრუნდი? ამღენხანს სად დამეკარგე, ეს რა ლამაზი კნუტები მოგიყვანია!

ციციწომ ხელში აიყვანა თავისი ფისუნია, ნაქარგზე დასვა და გახარებულმა, ტიტინს მოჰყვა:

— ეს უკანასკნელი იყოს, აწი არ დამეკარგო, შე ეშმაკო!

ხოლო ფისო ყურს როდი უგდებდა, ის კნუტებს მისჩერებოდა.

ციციწოს რომ დაკარგული ეგონა თავისი ხატატურა, იმ ხნის განმავლობაში ეშმაკ ფისოს კნუტები მოეგო, დაეზარდა და ამ დილით ასე სიხარულით აავსო პატარა გოგონას გული.

დავით შაბათაია
ნახატი გ. ერისთავისა

ხათუნას წერილი სვანეთში

რომ იცოდეთ, როგორ მინდა,
უნახო ჩემი სვანეთი.
რა ხანია არ გვინახავს
და-მშებს ჩვენ ერთმანეთი.
ვევალა ძლიერ მომენატრეთ—
თქვენთან მინდა თამაში.
შარშან თუ ვერ გინახულეთ,
ბრალს ნუ დამდებთ ამაში;
მამა-ჩემის ბრალდი იყო,

მე ნუ დამემდურებთ,
ამ საფსულსე, უსათუოდ,
თქვენთან მოვალ სტუმრებით.
კარგად გნახეთ, ნუ დამშრახავთ,
სატყითა ვარ კართული...
თბილისიდან სალამს გითვლით,
კოცნით თქვენი ხათუნი.

რეაზა შარვაშიანი
ნახატი ირ. გუმბეროვა

ტურა და მელა

ტურა და მელა ტყიდან გამოვიდნენ. ძლიერ შიოდათ. გარემოს თვალი მოავლეს. სახიფათო რომ ვერაფერი დაინახეს, ტურამ იკითხა:

— საით წავიდეთ?

— სოფლისაკენ... ისე ვარ დამშფუთი, მსუქანი ქათმის მეტი ვერაფერი გამაძღებს ახლა, — თქვა მელამ.

ცოტა ხნის შემდეგ ისინი სოფლის შუკაში ქურდულად მიდიოდნენ. მალე ერთ ეზოში შეიპარნენ. მთვარიანი ღამე იყო და ხეზე დაბულბულული ქათმები კარგად სჩანდნენ. მშვიერი მტაცებლები უშალ ხის ძირში გაჩნდნენ.

— ნეტავ, დათვი ვიყო, ხეზე ავბობდებოდი! — ინატრა ტურამ.

— მე-კი, ნეტავ, ქორის ფრთები მომცა! — თქვა მელამ.

ხეს გარშემო უტრიალეს. რომ ვერაფერი ილონეს, ტურამ, მართლაც, ხეზე დათვივით აბობღება სცადა. ამდროს ქვედა ტოტზე ერთი ღედალი აკაცანდა. მას ზვინთან ხმელი ჩაღის ფაჩუნი მოჰყვა... მოულოდნელად ძაღლი მოიქრა. მტაცებლები დაფრთხნენ, დაიბნენ... ტურა ჭიშკრისაკენ გაიქცა... მელამ იქვე ახლო თავმოხდილი ქვევრი დაინახა, სორო ეგონა და შიგ ჩაიმალა. მაგრამ ძაღლი ქვევრს თავზე დაადგა და არ ეშვებოდა. ამ მხაურზე ქათმების პატრონს გამოღვიძებოდა, სახლიდან გამოვიდა და ძაღლს მიეშველა.

მეორე დღეს დიდი და პატარა ხეზე თოკით მიბმული მელიის სანახავად მოდიოდა.

მამუკას საყვედური

მე ჰატარად რატომ მთვლიან,
მე სომ ვიცო, რაცა მქვიან,
მე სომ ვიცო, სუთი წლის ვარ,
ჰატარას ნუ მემასიან!

მე სკოლაში წავალ სვალე.
ჩემს დედიკოს ვენაცვალე.

წამოვდგებით ერთად დილით
და სკოლაშიც ერთად ვივლით.
მე ჰატარად ნუღარ მთვლიან.
ესლა უკვე დიდი მქვიან.
კარგად ვცნობ ძია სტალინს,
ჩვენს საყვარელ, ჩვენს დიდ ძიას!

ნიკოლოზ ჩიჩავა

სირაქლემა

აფრიკისა და დასავლეთ აზიის გა-
ტიტვლებულ ველებსა და უდაბნო-
ებში ცხოვრობს უცნაური მორბე-
ნალი ფრინველი—სირაქლემა. ჩვეუ-
ლებრივი, ე. ი. აფრიკული სირაქ-
ლემას სიგრძე ორი მეტრია, ხოლო
სიმაღლით იგი ორ მეტრს აღემატე-
ბა. წონით სირაქლემა 75 კილო-
მრამს იწონის.

სირაქლემა ამტანი და ძლიერი
ფრინველია. მას ფეხები მაღალი და
მძლავრი აქვს, ფრთები საკმაოდ
მოზრდილი, მაგრამ ფრენისათვის

გამოუსადეგარი. გრძელი უბეწვო
კისერი და პატარა თავი აქვს. მრავ-
ლდება კვერცხებით. მისი კვერცხი,
დაახლოებით. ერთ კილოგრამსა და
ოთხასორმოცდაათ გრამს იწონის.

იკვებება ბალახით, ფოთლებით
და სხვ. წყალს ბევრს სვამს.

სირაქლემას მახვილი მხედველო-
ბა და სმენა აქვს. ძალზე ფრთხალი
და გულუბრძვილი ფრინველია.
უბრალო ჩქამისაც კი ეშინია.

სირაქლემა სირბილში ხშირად
ცხენსაც სჯობნის.

მერის წიგნი

ეს ლამაზი საჩუქარი

დედამ გუშინ მოუტანა;

—გაუფრთხილდი და ეს წიგნი

გიცვარდესო,—უთხრა თანა.

გაღუშალა; ფურცლებიდან

შემოსცინა ტურფა იამ,

ტოტზე ჩიტი აედურტულდა:

—მე პატარა ჩიტი მქვინ!

აქ ირემი კლდეზე შედგა,
აციოლებს ლამაზ თვალებს...

მერემ კითხვა ჯერ არ იცის
და სურათებს უთვალთვალებს.

მაინც ამბობს, ვკითხულობო,
და ცხვირს ჩაჰყოფს ფურცლებს
შინით,

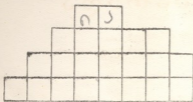
ძილის ღროსაც თავქვეშ უდევს
მერის წიგნი, კობტა წიგნი.

თაიფარაჯ ჯანაფაშვილი

ბასარმოვი

ამოცანა

აბაბაბადეიიი მინორრ სშშ
ეს ასოები ისე ჩასწერეთ ამ უჯ-
რედებში, რომ მიიღოთ ოთხი ყვა-
ვილის სახელი.

პასუხები

- № 2-ში მოთავსებულ გამოცანებზე
1. ჩრდილი. 2. ბურთი.
№ 3-ში მოთავსებულ გამოცანებზე
1. თა. 2. ქარი.

სურათი-გამოცანა

მხატვარმა ასეთი სურათი დაგი-
ხატათ: ეზოში ძაღლი და მისი
ლეკვია. კარგად დააკვირდით ამ სუ-
რათს და მოსძებნეთ, სად არის პატა-
რა დიასახლისი?

პატარა ხომადღები კაკლის ნაჭუჭიდან

გაწმინდეთ დანით სუფთად კაკლის ნაჭუჭის შიდა მხარე. ანძები და
ბუშპრიტი ასანთის ღერებისაგან გააკეთეთ. ამისათვის საჭიროა მიაწე-
ბოთ ასანთის ღერს ორი ჩხირი ნავის გარდიგარდმო, როგორც ნა-
ჩვენებია სურათზე. ანძა და ბუშპრიტი დააყენეთ ამ ღეროებს შორის
და დააწებეთ ქვევიდან და გვერდებიდან. იალქანი გამოსკერით ქალა-
ღისაგან.

დაამზადეთ მთელი ფლოტი ასეთი პატარა ხომადღებისაგან.

ნუშა (მცირე ნავი), კანჯო, ორანძიანი ნავი, ხომადღი, გემი.

გამოცანები

(შედგენილი ალ. საჩინაიელის მიერ)

1. არის რამე მოქარგული—
კედელი აქვს მოხატული.
2. ისე არის ნათელი,
არ სჭირდება სანთელი.
3. ერთი რამე მინისა—
სასმელია ღვინისა.
4. სადაც არის ჭიქა—
იგიც არის იქა.
5. ცვივა და ტკბილი,
არ სჭირდება კბილი.
6. მღაღღი ხის ნაყოფია,
მისი კრეფა ხელით სჭირს.
კრძელი ჭოკით იბერტყება,
სეტყვასავეთ ცვივა ძირს.

შარალა

დიდთვალება ფრინველია,
ნადირობა უყვარს ღამით,
მის შემზარავ კივილს ისმენს
ტყე, შინდორი, მთა და სრამი.
მეორე კი,—შინაური
ცხოველია, თფლის ძღვრელი,
ის ურუმში შებმულია,
კისრად აწევს მას უდელი.
ჯერ ფრინველის სახელს დასწერ
და ცხოველის სახელს მეორე,
დააკვირდი ახალ სიტყვას,
ფიქრი მასზე შეაჩერე.
მარადაა თვალსაჩინო,—
მას ზამიარმა ველტვით ვეკლა,
ზაფხულში კი აღარ გვახსოვს,
გვაფიქვდება, რადგან ცხელია.
პახანა ძნელაა

რეზუსი

46-8

33/15

მერცხლები მოფრინდნენ

მერცხლები უკვე მოფრინდნენ—
 ცაში დაფრენენ ქღურტულით,
 ჭალებში მამფი ჭახჭახებს,
 ბაღებში გალობს ბუღბუღი.
 მერცხლები უკვე მოფრინდნენ
 და გაზაფხული გახარეს.
 ზეცაში შეინაზარდეს,
 მოკვიანდგნისენ წატარებს.
 მათ ძველი ბუდე მოძებნეს
 ჩუენს ჭერქვეშ ნაამკარი,
 წყნს დაჯახედრეთ უფნებლად
 თბილი კერა და სხსლ-კარი.
 მერცხლები უკვე მოფრინდნენ,
 ცაში დაფრენენ ქღურტულით,
 ჭალებში მამფი ჭახჭახებს,
 ბაღებში გალობს ბუღბუღი.

დ. ჯ. ბერძენის სახელობის პოლიგრაფიკომბინატი „კომუნისტო“, თბილისი, დუნიის ქ. № 28
ფურცელი ილუსტრაციები დაბეჭდილია სსრკ ვეების მრეწველ-სამშენებლო-ლითოგრაფიაში.